

MAKROEKONOMSKI POKAZATELJI RH

Makroekonomski pokazatelji jasno ukazuju na loše stanje hrvatskog gospodarstva i na siromašenje i udaljavanje Hrvatske od Europske unije (umjesto konvergiranja Hrvatska divergira).

- **Bruto domaći proizvod** u 2014. zabilježio je, već šestu godinu za redom, realno međugodišnje smanjenje od 0,4%. Hrvatska je jedna od svega četiri države članice (Italija, Cipar, Finska) koje su prošle godine zabilježile pad BDP-a, dok je gospodarstvo Europske unije poraslo 1,3%. U 2015. prvi kvartal će i dalje biti u padu, a u cijeloj godini Hrvatskoj se predviđa stagnacija od 0,3% BDP-a što je nakon Cipra najgori rezultat za 2015. u Europskoj uniji. Još više poražavajuće su dugoročne prognoze koje Hrvatskoj predviđaju stagnaciju sljedećih pet godina (ako se nastavi ovakva ekonomska politika) s rastom BDP između 1% i 2%. Druge države će rasti više i brže te ovakva predviđanja za Hrvatsku znače daljnje zaostajanje i propadanje, rast nezaposlenosti, odlazak mladih, sve veći i neodrživ dug... Realizacija ovog scenarija koji se prognozira ako se nastavi politika ove Vlade za Hrvatsku bi bio poguban.
- **Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika** iznosi 10.129 eura u 2014. i konstantno od početka krize 2008. pada (osim rasta zabilježenog u 2011.) ukazujući na siromašenje društva.
- U 2015. nastavljen je trend pada **indeksa potrošačkih cijena**, pa je tako zabilježen pad od 0,4% u prva četiri mjeseca 2015. Nakon inflacije od 2,2% u 2013., indeks potrošačkih cijena pao je za 0,2% u 2014. Deflacija, odnosno pad cijena nije dobra vijest za gospodarstvo jer ona odgađa potrošnju, vodi padu proizvodnje, plaća radnika i u konačnici padu zaposlenosti i ukupne gospodarske aktivnosti što opet vodi smanjenju potrošnje i tako u krug.
- **Industrijska proizvodnja** je u prva tri mjeseca 2015. na međugodišnjoj razini porasla za 0,3%. U 2014. zabilježila je međugodišnje povećanje od 1,3%. S obzirom na značajan pad industrijske proizvodnje tijekom krize (ukupno gledano 18% u pet godina), rastom od svega 1,3% Hrvatskoj će trebati 15 godina da dođe na razinu 2008.
- **Promet od trgovine na malo** je u prva tri mjeseca 2015. na međugodišnjoj razini realno povećan 1,7%. U 2014. u odnosu na 2013. promet trgovine na malo realno je povećan 0,3%. S obzirom da je zadnjih 6 godina promet trgovine na malo u prosjeku padao 3%, a ukupno gledajući oko 17%, ovaj rast je izrazito spor i nužno je značajnije ubrzanje rasta kako bi došli na predkriznu razinu.
- U prva tri mjeseca 2015. ukupan **broj dolazaka** turista povećan je na međugodišnjoj razini 16,9%, a ukupan **broj noćenja** 18,7%. U 2014. ukupan broj dolazaka turista povećan je na

međugodišnjoj razini 5,6%, a ukupan broj noćenja 2,6%. Zanimljivo je da rast broja noćenja turista u posljednje tri godine kontinuirano usporava, od 2011. kada je iznosio 7,0%.

- **Broj registriranih nezaposlenih osoba** iznosio je u travnju 2015. 297.088 te je u usporedbi s ožujkom 2015. smanjen za 6,9%. **Registrirana stopa nezaposlenosti** u prvom tromjesečju 2015. iznosi 20,1%. U 2014. prosječna registrirana stopa nezaposlenosti iznosila je 19,7%, dok je u 2013. iznosila 20,2%. Međutim, istovremeno, već šestu godinu za redom smanjuje se i **broj zaposlenih** (2,5% u 2014. u odnosu na 2013.), a isti trend je nastavljen u prvom tromjesečju 2015. što ukazuje na nastavak teške situacije na tržištu rada, gube se radna mjesta, a ne stvaraju nova jer nema gospodarskog oporavka. Uz to, Hrvatsku i tržište rada, u 2012. i 2013. napustilo je preko 28 tisuća ljudi, a za očekivati je da i podaci za prošlu godinu budu jednako poražavajući. Prema **anketnoj stopi nezaposlenosti** (međunarodna, ILO metodologija) koja je u 2014. iznosila 17,3%, isto kao i u 2013., jasno je da smanjenja nezaposlenosti nema. Pritom je Hrvatska treća po redu po stopi nezaposlenosti u EU, odmah iza Grčke i Španjolske.
- **Robni izvoz** zabilježio je u prva dva mjeseca 2015. povećanje od 5,2% na međugodišnjoj razini, dok je **robni uvoz** povećan 1,6%. U 2014. robni izvoz je također rastao brže od robnog uvoza, tako da je međugodišnje povećanje robnog izvoza iznosilo 8,1%, dok je robni uvoz povećan za 3,6%. S obzirom na pristupanje Hrvatske Europskoj uniji čime smo postali dio jedinstvenog tržišta, ovako niska stopa rasta izvoza ukazuje da u tom pogledu nismo iskoristili prednosti članstva, naročito imajući u vidu da su države petog vala proširenja bilježile dvoznamenkasti rast izvoza u godinama nakon pristupanja (baltičke zemlje čak iznad 20%).
- **Deficit državnog proračuna** prema ESA 2010 metodologiji u 2014., bio je veći od deficita opće države te je iznosio gotovo 20 milijardi kuna, odnosno 6,1% BDP-a. što je za 0,3 postotna boda više nego prethodne godine.
- **Deficit opće države** prema ESA 2010 metodologiji u 2014. godini iznosio je 18.885 milijuna kuna, odnosno 5,7% BDP-a, dok je u 2013. iznosio 5,3%. Prema preporukama Vijeća u sklopu procedure prekomjernog deficita, Hrvatska je trebala ostvariti deficit od 4,6% BDP-a u 2014. dok je u Programu konvergencije sama sebi zadala cilj od 4,4% BDP-a, što nije ostvareno.
- **Dug opće države** u 2014. iznosio je 85% BDP-a, odnosno za 4,4 postotna boda više nego u 2013. kada je iznosio 80,6% BDP-a, dok je u 2012. bio na razini 69,2% BDP-a. Od 2012. do sada dug opće države se povećao za 50.779 milijuna kuna, odnosno za 22,2% što je najveće povećanje duga u povijesti, pa ga se zato i karakterizira kao brzorastući.
- Ukupni **inozemni dug** iznosio je u siječnju 2015. 46.764 milijuna eura, tj. 108,5% BDP-a. U 2014. inozemni dug popeo se na 108,2% BDP-a sa 105,4% BDP-a koliko je iznosio u 2013. Rastu inozemnog duga najviše je pridonio rast inozemnog duga opće države koji se u 2014. povećao za 942 milijuna eura, te izravnih ulaganja čiji je dug porastao za 682 milijuna eura, dok su istovremeno ostale monetarne financijske institucije smanjile svoj inozemni dug za 997 milijuna eura.

Tablica 1.: Makroekonomski pokazatelji za Hrvatsku

	2012	2013	2014	Q1 / 2015
BDP nominalni (mil HRK)	330.456	330.135	328.927	
BDP realni rast (%)	-2,2	-0,9	-0,4	
BDP nominalni (mil EUR)	43.944	43.611	43.110	
BDP per capita (EUR)	10.255	10.178	10.129	
Inflacija - indeks potrošačkih cijena (%)	3,4	2,2	-0,2	-0,4
Indeks obujma industrijske proizvodnje (%)	-5,6	-2,0	1,3	0,3
Indeks prometa u trgovini na malo (realno,%)	-4,3	-0,4	0,3	1,7
Indeks obujma građevinskih radova (%)	-11,8	-5,0	-7,3	
Broj dolazaka turista (%)	3,3	5,1	5,6	16,9
Broj noćenja turista (%)	4,0	3,3	2,6	18,7
Broj zaposlenih, prosjek	1.395.111	1.364.298	1.330.222	1.295.771
Broj nezaposlenih, prosjek	324.322	345.112	329.441	326.064
Stopa registrirane nezaposlenosti (%)	18,9	20,2	19,7	20,1
Stopa anketne nezaposlenosti (%)	15,8	17,3	17,3	
Bruto plaća, prosjek	7.875	7.875	7.953	7.974
Neto plaća, prosjek	5.478	5.515	5.531	5.648
Tečaj EUR, prosjek	7,52	7,57	7,63	7,68
Vanjskotrgovinska bilanca	-6.585	-6.938	-6.761	
Izvoz (mil EUR)	9.629	9.589	10.369	
Uvoz (mil EUR)	16.214	16.528	17.129	
Tekući račun platne bilance (mil EUR)	-57	359	286	
Tekući račun platne bilance (% BDP)	-0,1	0,8	0,7	
Međunarodne pričuve RH (mil EUR)	11.236	12.908	12.688	14.158
Ukupni prihodi DP (mil HRK)	109.559	108.586	114.044	
Ukupni rashodi DP (mil HRK)	118.730	123.506	125.689	
Neto stjecanje nefinancijske imovine (mil HRK)	830	1.305	1.167	
Deficit DP - neto pozajmljivanje/zaduživanje (mil HRK)	-10.001	-16.225	-12.812	
Deficit DP (% BDP) (GFS 2001)	-3,0	-4,9	-3,9	
Deficit DP (mil HRK) (ESA 2010)	-16.610	-19.245	-19.984	
Deficit DP (% BDP) (ESA 2010)	-5,0	-5,8	-6,1	
Ukupni prihodi opće države (% BDP)	41,7	42,4	42,3	
Ukupni rashodi opće države (% BDP)	47,0	47,7	48,0	
Deficit opća država (mil HRK)	-17.504	-17.672	-18.885	
Deficit opća država (% GDP) (ESA 2010)	-5,3	-5,4	-5,7	
Dug opće države (mil HRK)	228.790	266.134	279.569	
Dug opće države (% BDP)	69,2	80,6	85,0	
Ukupni inozemni dug RH (mil EUR)	45.297	45.958	46.664	
Ukupni inozemni dug RH (% BDP)	103,1	105,4	108,2	

Izvor: DZS, HNB, MFIN, Eurostat